

Pohjoiskorealainen sotilas koppahatussaan tervehtii tulijoita raja-asemalla.

Rajamaisemaa Korean
PANMUNJOMISSA

Kalvakka aamu-usva saa Soulin harmaan esikaupunkialueen näyttämään vieläkin harmaammalta. On kylmää ja puut ovat lehdettömiä, mutta bussinkuljettaja on saapunut ajallaan noutamaan retkeläiset Etelä- ja Pohjois-Korean rajalle, demilitarisoidulle vyöhykkeelle.

Teksti ja kuvat: BRITA NUMMI

DMZ:na tunnettu alue syntyi, kun Koreoiden sota päättyi kireissä ja keskeneräisissä tunnelmissa aseleposopimukseen vuonna 1953. Tosin asiantuntijat sanovat, ettei sopimus lopettanut sotaa, vaan ainoastaan taistelut.

Joka tapauksessa Koreoiden rajavyöhykkeelle, 38. leveyspiirin kohdalle, piirrettiin kahden valtakunnan ja samalla idän ja lännen raja. Perheet joutuivat eroon toisistaan, kansa jakautui kahteen ideologisesti ja kouriintuntuvan kirjaimellisesti. Pohjois-Korea sulkeutui. Puheluita etelään ei enää voinut soittaa. Tietoa tihkui muutenkin vain pohjoiseen, Kiinan suuntaan. Raja on todennäköisesti edelleen eräs maailman vartioiduimpia piikkilanka-aitoiteen ja vartiotorneineen.

- Nukuitteko hyvin? kimakkaääninen korealaisopas kysyee hypätesään linja-autoon.

- Ihan aluksi kerään teiltä passit, sillä rajamuodollisuudet ovat tiukat, hän jatkaa ja muistuttaa vielä, ettei edes linja-auton sisällä saa kuvata mitään raja-alueella.

Lähempänä Panmunjomon kaupunkia yhä tiheämpi sumu ympäröi koko aluetta. Rajan tuntumassa Imjingakissa, Imjin-joen vierellä maastoasuinen aseella varustettu sotilas astuu linja-autoon. Passit tarkastetaan vielä kerran. Ikkunoista näkyy Yhtenäisyyden silta, eräs Koreoiden yhdistymisen ikoneista. Tunnelma on tiukka, mutta kaikki sujuu joustavasti. Mukana on vanhempi korealainen mies, jonka levottomilta kasvoilta paistaa huoli. Hänellä ei ole matkailijan perusvarusteita, kameraa ja opaskirjaa, ei liioin passia, mutta selvittelyjen jälkeen hänetkin otetaan mukaan.

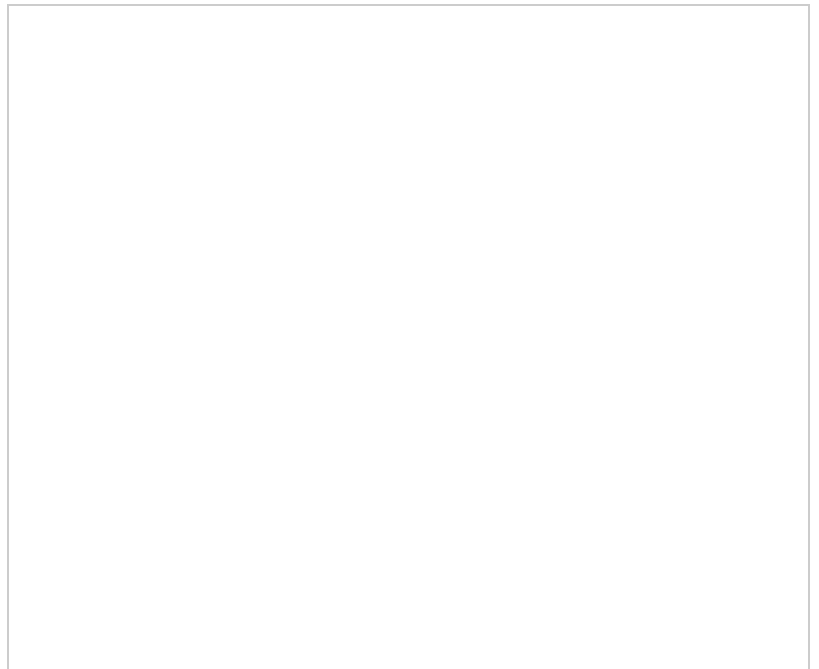
Alueen sinisissä YK:n rakennuksissa käydään nykyisinkin vielä neuvotteluja Koreoiden yhdistymisestä

Panmunjeomin kokoontumisaukion ravintolassa myydään vaatimattomasti vähäisiä matkamuistoja, teetä ja korealaista aamupalaa. Linja-auton kylkeen asetetaan kellonaika: 9.40. Surullinen huvipuisto ravintolan kupeessa odottaa vieraitaan. Oppaan mukaan huvipuisto viestii matkailijoille, että he ovat tervetulleita ja että rajan aukeamista odotellaan iloisissa tunnelmissa. Opas muistuttaa, että kellonajoista on pidettävä tarkasti huolta ja että jokaisen, joka alueelle menee, on tultava samalla bussilla sieltä pois.

Vuosittain DMZ:n raja-alueella vierailee yli 150 000 matkailijaa. Etelä- Korean viranomaiset haluavat luoda raja-alueesta miellyttävän kuvan. Esitteessä leikkikaluja muistuttavat sotilaat tervehtivät matkailijaa maailmanrauhalla ja alueen luontoa ylistetään kauniiksi. DMZ:n neljän kilometrin suojavaikykettä keuhutaan kasvustoltaan ja eläimistöltään rikkaaksi. Alueella vaeltaa karhuja, peuraeläimiä ja linnusto on vertaansa vailla. Ihmiset eivät vyöhykkeelle hevin astu, sillä alue on kylvetty täyteen maamiinoja. Tosin Etelä-Korea on puhdistanut miinoista Taesong-dongin kylän, jonka asukkaat ovat jääneet kotikonnuilleen viljelemään maata tiukoista säännöistä huolimatta. Kotona on oltava joka ilta kello 23 ja elämä on muutenkin rajoitettua. Pohjois-Korean puolella on puolestaan Kijongin kummituskylä, jonka talot ovat olleet aina tyhjiä. Tosin yöllä kylästä kaikuva etelään pohjoisen hallitsijaa ylistävät propagandalauseet ja kylän 160-metrinen tornin huipulla liehuu 300 kiloa painava Pohjois-Korean lippu, jonka on oltava aina suurempi kuin vastapäätä, eteläisen veljeskansan tangossa oleva.

Nuorille eteläkorealaisille pohjoinen naapuri ei tunnu tärkeältä, eikä mieluisaltakaan. Tosin moni nuorukainen on suorittanut asepalveluksensa rajan tuntumassa. Useimmat heistä ovat tyytyväisiä 22 kuukauden asepalveluksen päättyessä.

Opas sivuuttaa kertomuksessaan leikkisän kevyesti pohjoiskorealaisten nälänhädän ja tekniset ongelmat. Hänen mukaansa vaurastuneet eteläkorealaiset ennustavat verojen nousevan jyrkästi, jos Koreat joskus yhdistyvät. Opas kertoo liikuttavan tarinan Hyundai-konsernin nokkamiehestä, pohjoiskorealaisesta Chung Ju-yungista, joka varasti isältään 18-vuotiaana lehmän. Hän

Eteläkorealaisella sotilaalla on aurinkolasit.

kuljetti lehmän Souliin maksaakseen perheensä velat. Tässä hän onnistuikin ja Chungin loppuelämä oli tuhkimotarinaa. Sittemmin hän lahjoitti Pohjois-Koreaan satoja lehmä ja muutakin; nykyisin Hyundai-konsernin sijoitukset Pohjois-Koreassa ovat mittavat.

Matkailijoille näytetään Pohjois- Koreaa tarkkailupisteestä, jota sotilaat vartioivat. Pohjois-Koreassakin on sumua, eikä juuri mitään näy. Sen verran kuitenkin, että Pohjois-Korean puolelta on hakattu maasto tyystin puilta paljaaksi. Puut tulivat tarpeeseen, sillä oppaan mukaan pohjoiskorealaisilla on pulaa elintarvikkeista ja polttopuista. Toisaalta paljaaksi parturoitua rajaviivaa on helpompi valvoa. Moitteetonta englantia puhuva nuori, aseistettu sotilas kertoo tavanneensa myös suomalaisia virkamiehiä, mutta ei suostu kuvattavaksi. Hän odottaa jo pääsevänsä pois armeijasta ja väittää olevansa jumissa rajalla, kuin kahlittuna.

Naiskuljettaja ajaa linja-auton rautatieasemalle, joka kiiltelee uutuuttaan. Dorasanin aseman lipunmyyntitoimisto on auki. Siivooja pyyhkii mopillaan tyhjän aseman lattiaa. Aikataulutkin on kirjoitettu valmiiksi. Liukuovet aukeavat. Kaikki on valmiina rajan lopullista aukeamista varten; siistit käymälät, lippumyymälät ja kahvila. Dorasania pidetäänkin Koreoiden yhteistyön symbolina. Koreoiden yhdistyminen toisikin pussinperää pitävälle eteläkorealaisille mahdollisuuden käydä kauppaa ja toimittaa vientituotteita rautateitä pitkin pohjoisen Euroopan perukoille asti. Nyt junaa Pohjois-Koreasta odotellaan vielä turhaan ja matkailijat saavat tyytyä muistoleimoihin. Opas varoittaa kuitenkin, ettei ainakaan passiin kannata tällaista raja-alueen muistoleimaa laittaa, sillä leimasta saattaa aiheutua sekaannuksia Etelä-Korean rajamuodollisuuksissa.

Tarkoin suunnittelun aikataulun mukaisesti on aika siirtyä maan alle. Pohjois-Korean joukot rakensivat alueelle tunneleita, joista ensimmäinen löydettiin jo vuonna 1974. Nyt maanalaisia reittejä Pohjois-Koreasta Etelä-Koreaan on löydetty jo neljä. Valokuvaaminen on kielletty. Kameran kerätään pois, eikä mukana saa kuljettaa muitakaan kantamuksia. Tosin vierailu internetin Youtube-sivustolla DMZ-retken jälkeen kertoo, että matkaa maan alle on toki kuvattu. Matkailijat pääsevät kävellen alas puolitoista kilometriä pitkään tunneliin, 70 metrin syvyyteen. Tunnelin toinen pää ulottuu melkein Souliin asti. Sitä pitkin arvioitiin noin 30 000 aseistetun sotilaan pääsevän lähelle pääkaupunkia tunnissa. Ilma on kosteaa ja raskasta hengittää. Matala käytävä päättyy tylsisti piikkilankaan. Nykyisin Etelä-Korea valvoo tarkasti alueen rakentamista; erityisen tärkeää on pitää huolta siitä, ettei Pohjois-Korea rakenna uusia tunneleita alueelle.

Lopuksi on aika ostaa pakolliset matkamustot. Kaupan suppea valikoima sisältää DMZ-vyöhykkeellä kasvatettuja kasviksia, lihatuotteita ja riisiä. Koreafriikit voivat ostaa myös muistolaatan, johon on kiinnitetty piikkilanka.

Bussin kaartaessa Soulin keskustaan huomaa vanhan, surullisen miehen puuttuvan kyydistä.

Retken päätyttyä saan tekstiviestin Suomesta. Koreoiden merirajalla on edellisenä iltana uponnut sota-alus ja 50 sotilaan arvellaan hukkuneen. Sotilaiden omaiset ovat kerääntyneet rajalle suremaan, rukoilemaan ja osoittamaan mieltään.

Korealaiset tulevat mielellään demilitarisoidulle rajavyöhykkeelle. Moni on joutunut eroamaan perheestään ja muistokäynnit rajalla ovat yleisiä.

Rajavyöhykkeellä turistibussi vaihtuu toiseen linja-autoon. Passit tarkastetaan ja kellonaikoja noudatetaan minuutilleen.

Tee maistuu siltä miltä sen pitääkin, kun se tarjollaan perinteiseen tapaan.